

Az első magyar vasútépítő hadosztály katonája voltam

Beszélgetés közben meglepő dolgokat tudhat meg az ember, kiderül, hogy akiről azt hittem, már nem tud újat mondani – még korántsem ismertem eléggé. Mészáros Imrével évek óta naponta találkozunk. December 4-én volt 30 éve, hogy elkötelezte magát a vasúttal, és azóta is hűségesen kitart mellette. A karbantartó osztály egyik lakatoscsoportjában fonja – a megbízhatóságot követelő – drótkötelet, ő a csoport szakszervezeti bizalmija, és ezzel munkatársai gondjainak nagy részét is magára vállalja. A beszélgetésünk is szakszervezeti témával indult, s eközben elkerülhetetlenül a vasút gondjait, egyes pályaszakaszok átépítésének szükségességét boncolgattuk.

– Én is építettem vasútvonalat!

– Maga? – csodálkoztam el –, azt hittem az Északi Járműjavító nem foglalkozott vasútépítéssel.

– Nem az Északiban, még előbb, a háború alatt, 1945-ben.

Furdalt a kíváncsiság, és jólérségségem is fitogtatni akartam.

– Volt akkor egy vasútépítő hadosztály, hadifogoly katonákból toborozták.

– Én is ott dolgoztam. Az első magyar vasútépítő hadosztály katonája voltam.

A meglepetéstől alig tudtam kinyögni:

– Tud erről valaki az üzemben?

– Senki.

– Maradt róla valamilyen igazolása?

– Igen, a szüleimnél van Soltvadkerten.

– Hozza be azokat a papírokat, szeretném látni.

Így kezdődött, és azóta többször megkerestem, hogy megismerjem a történetét.

A bevonulástól a hadifogságig

1944-ben inasként dolgozott a soltvadkerti malomban, július 20-án SAS-behívóval a szabadkai 86-os laktanyában kellett jelentkeznie, mint leventének – neki is megkezdődött a háború. Hat hét kiképzés után Csáktornya, majd október 12. táján autóbusszal ültették őket, és meg sem álltak Ókékcskéig, ahol azonnal a tűzvonalba kerültek. A szovjet csapatok állandó aknatüzében fokozatosan húzódtak vissza Gyöngyös felé.

A parancsnokuk Lajos százados, nagyon durva ember volt, 8–10 nap után kilőtték a tábori konyhát is, a hangulat nyomasztó volt. A szovjet állásokból pedig állandóan szólt a hangszóró: „Magyarok, gyertek át, nem lesz semmi bántódásotok, hazamehettek a családotokhoz!” Őt ember: egy tizedes, egy őrzető és három honvéd – az egyik Mészáros Imre – megbeszélték, élnek az első alkalommal és átmennek a szovjetekhez.

A lehetőség nem várattott sokáig magára. Amikor legközelebb járőrszolgálatot szerveztek, mind az öten jelentkeztek. Búcsúzóul rájuk rivallt a parancsnok: orosz nélkül vissza ne térjenek, mert nagy baj lesz. Sötét volt, a hóval és jéggel borított bunkerek felett menve, lábuk alatt ropogott a jég. December 4-én Gyöngyöspatánál keresztülmentek a fronton, puskalövés nélkül jutottak át a hajnali szürkületben mindkét arcvonalon. Eljutottak egészen az orosz zászlóalj-parancsnokságig, amikor egy idősebb orosz katona ment elébük, vállra vetett puskával.

– Magyarok? – kérdezte. A tizedes tudott szerbül, így hamarosan megértették egymást. Ledobáltat-

ták velük a fegyvereket és a szuronyokat, majd behívták a zászlóalj-parancsnokságra, és a németek felől faggatták őket. Egész nap nem ettek, majd egy katona kíséretében Gyöngyösre indultak. Gyertek testvérek – mondta. Gyöngyösön egy istálló volt a gyűjtőhely, ahol már mintegy 100 fogoly tartózkodott. Másnap gyalog indultak Szoboszlón át Debrecenbe. Útközben pajtákban, iskolákban aludtak, és a lakosság látta el őket élelemmel.

Fogolyként a debreceni Pavilon-laktanyában

Debrecenben a vasút melletti, úgynevezett Pavilon-laktanyában volt a hadifogolytábor. Estére értek oda, a bejáratnál szovjet katonazenekar, a laktanyában meleg étel fogadta az elcsigázott társaságot. Egy szovjet tiszt beszélget hozzájuk tolmács útján a tábor rendjéről, a szökés és a kitörés értelmetlenségéről, utána egy orosz orvosnő mindenkit alaposan megvizsgált.

A sok viszontagság után a legénységi épületben kényelmes körülmények közé kerültek. Az ébresztő – orosz idő szerint – 5 órakor volt, tisztálkodás, fertőtlenítés, majd reggeli követte, ezt pedig létszámenlőrzés, amely néha délig is eltartott. A táborban levő kevés némettel szemben a magyarok is ellenszenvvel viselkedtek, így azok ki sem jöttek a barakkból napközben.

Pár nap után Mészárosék tifuszgyanúval karanténba kerültek. Minden másnap alapos vizsgálaton estek át, míg végül tisztázódott a betegség milyensége, és feloldották a mozgáskorlátozásukat. Hogy elviselhetőbbé tegyék a tétlen fogolyéletet, sokan jelentkeztek külső munkára, általában a városzéli légvédelmi-tűzér-állásokat építették.

Vasútépítőként a Vörös Hadseregben

Az új év – 1945 – meglepő fordulatot hozott az életükben. Egy január eleji reggelen a sorakozó után, a szokásos munkára való jelentkezéskor a légerparancsnok szólt hozzájuk. Beszélt arról, hogy milyen rombolást vitt véghez az országban a háború, ami a Dunántúlon még mindig szedi az áldozatait, a fővárosba is befészkeltek magukat a németek. A mielőbbi befejezéshez elengedhetlenül szükséges a zavartalan utánpótlás. A vasútvonalak nagy része megrongálódott, helyreállításukra a hadicélok segítése mellett az ország vérkeringésének a megindításához is szükség van. Ennek érdekében magyar híd- és vasútépítő alakulatot szerveznek a Második Ukrán Front alárendeltségében.

A jelentkezőknek megszűnik a hadifogoly státusa, és a munka végezté el visszatérhetnek otthonaikba. A szavakat néma csend követte, majd mozgás támadt a hallgatag sorokban. Elsőnek egy zászlós – Csóka István – lépett ki, a második Mészáros Imre volt, 800–900, munkára kész katona, illetve akkor még hadifogoly, állt a jelentkezők közé. Külön álltak a más munkára jelentkezők, de sokan voltak, akik a semmittevésnél maradtak. Tanakodás, egymás ijesztgetése után másnap mégis akadt vagy 800 újabb vállalkozó.

A légerparancsnok kijelentette: azokat a magyar vasutakat, hidakat és alagutakat építik újjá, amiket a németek felrobbantottak. A jelentkezőket egy hosszú folyosón fogadták, felírták az adataikat. Csendőrt, „SS”-t, Hunyadi-páncélost nem vettek be a vasútépítőkhöz.

Azoknak, akik végigjutottak a válogatáson, azt mondták, mától kezdve nem foglyok, hanem katonák – magyar katonák szovjet főparancsnokság alatt. Újabb alapos egészségi vizsga után a megfelelték külön körletbe kerültek. Felvilágosították őket: ne próbáljanak szökni, szabadok lesznek, aztán már ők is agitálhatták a többieket. Ismertették velük a front helyzetét, politikai oktatásban részesültek, és a Kommunista Pártba már ott be lehetett lépni. Levélírára még nem volt lehetőségük, az eddigi helyzetüket, hogy egyáltalán élnek, de a beállott változást sem tudták közölni aggódó hozzátartozóikkal.

Még Debrecenben megtörtént az egységekbe, alegységekbe való besorolás. Négy zászlóaljat alakítottak magyar parancsnokokkal, az ezred parancsnoka pedig egy orosz főhadnagy lett. Mészáros a negyedik zászlóalj első század első szakaszába került. Szakaszparancsnoka az elsőként jelentkező Csóka István zászlós volt, századparancsnoka Szuchy József főhadnagy, egy 60 éves budapesti postai alkalmazott lett, míg a zászlóalj élére egy alacsony, energikus ember, Fekete százados került, rajparancsnoka pedig egy Vas megyei szakaszvezető volt.

Egyik januári hajnalon, orosz idő szerint 5 órakor előre meghatározott beosztás szerint beszálltak a laktanya melletti sínpartra húzott vagonokba – még fegyveres őrség kíséretével –, s egy órán belül elindultak a sokuk szemében még mindig bizonytalan cél felé. A szerelvényen tábori konyhán étkeztek, a kisebb néptelen állomásokon egy-egy ember vízért is leszállhatott.

Az utazás alatt egymásközt beszélgetve találgatták: Jól jártunk? Nem? Kivisznek? Oldotta a hangulatot, hogy megengedték a levélírást, valamelyik kis állomáson egy pap vitte el a megírt leveleket.

A forgalom elég dőcögösen ment, bár már a civil személyforgalom is megindult mindkét irányban. Többször álltak hosszabb ideig egy-egy állomáson. Szatmárnémeti felé mentek, amíg a vasútvonalon tartott, aztán a hegyek között leszálltak, és gyalog indultak tovább Máramarosszigetig, ott a Tisza-parton szállásolták el őket, a tiszteket az egykori földszintes tiszt lakásokban helyezték el. Onnan még tovább mentek a Tisza mellett Rahóig, ahol a vasútépítés parancsnoksága megalapított.

Vasútépítés a Tisza völgyében

Rahón már magukra hagyta őket az őrség. Századok szerint sorakoztak, majd elindultak az előrement szálláscsinálók után. Mészárosék százada Tiszaborkútra került.

A község csupa fából épült parasztházból állt, a lakatlanul állók hamarosan gazdára találtak és egykettőre berendezkedtek, persze szalmazsáknak híre sem volt, így az erdőben szedett fenyőgallyakra terített pokrócon aludtak. Nyolcan laktak egy parasztházban, a szobában négy tiszt, a konyhában a legénység. Mészáros hamarosan a századparancsnok legénye lett, munkája ezáltal növekedett, kedvezményként állandó kijárási papírt kapott, de a falu területét ezzel sem hagyhatta el. Odaérkezésükkor egy szakállas magyar orvos mellbe oltotta őket, ami nagyon fájdalmas volt. Megkapták a kétnyelvű, orosz–magyar igazolványt. Itt már szabadon írhattak levelet, ottani címük: Tiszaborkút IV. vasútépítő zászlóalj, I. század, első szakasz.

A hegyek közt 50–60 cm mély hó és nagyon hideg volt. Az első munkanapon szakmai és balesetvédelmi oktatásban részesültek, felhívták a figyelmüket: a munkaterületen lehetnek még fel nem robbant lövedékek, aknák, beszakadhat az alagút. Kiképezték a csillevezetőket, kiosztották a szerszámokat: egy lapát, egy csákány. Másnap az alagútnál kezdték a munkát, orosz műszaki irányítás mellett dolgoztak.

A bejáratnál kezdve, lerakták a csillesíneket, két sínpart építettek a szakadékos Tisza-partig, ahová a törmelékét hordták. Megegett, hogy a telerakott és nekilendült csillét nem tudták megállítani és a meredek partoldalról belezuhant a Tiszába. Ez az alagút mintegy 3 km-re lehetett Tiszaborkúttól, ahonnan gyalog jártak ki mindennap. Három műszakban dolgoztak, felváltva a zászlóalj másik két századával, akik egy másik faluból jártak ki. Napi nyolc órát kellett dolgozni, melegváltás volt, a szerszámot kézből kézbe adták, és folyt a munka.

Az alagút be volt robbantva, a feladatuk ennek a helyreállítása és üzembe helyezése volt. Mindkét végéről egyszerre kezdték a törmelék kibontását. Nagy kövek, egy sziklafal volt az alagútba berobbantva, ami akadályozta a továbbhaladást. Valakinek meg kellett bontani, Mészáros vállalta az életveszélyes feladatot. Egy nagy kő megindult, már ő is szaladt, de az előtte futók eldobálták a szerszámait. Az ott hagyott lapátokban megbottlott és elesett, a kő veszedelmesen közeledett, már nem tudott menekülni, rádőlt a jobb lábára. Szerencsére megállt az omlás, a katonák kimentették a kövek alól, zúzódással megúsza. Elindult a körletbe, de végül két fiatalabb fiú vitte be egy ől fára ültetve. A zászlóaljtól kiment az orosz doktornő, borogatni kellett a sérülését, 10 napig tartott a felépülése.

Az alagút sziklás volt, nem omlott, csak a berobbantott helyeken, ha elháríthatatlan akadály került eléjük, az oroszok robbantottak, a hossza lehetett egy km. A hideg ellen tüzet raktak benn, és a világitást égő fahasábokkal oldották meg. A munkánál a kitermelt anyag mennyiségét vették számba, azt nem vették figyelembe, mennyi erőfeszítésbe került. A jó munkájáért az egyik hónapért örvezetővé léptették elő, a kapott dicséretet is a zászlóalj előtti, parancskihirdeteskor tették közhírré.

A századnál állandóan volt ügyeletes, a zászlóalj-parancsnokságnál is időnként őrseget álltak a 43-as mintájú, hosszú puskával, de lőszer nélkül, amiről persze a falusiak nem tudtak. Katonaruhában jártak, civil ruhások nem voltak közöttük, a hiányos öltözetűeket ellátták, bakancsot is kaptak. Cserelehetőség nem volt, maguknak kellett a munkában elszakadt ruházatot megvarrni és rendben tartani. Sapkarózsájuk nem volt, a rendfokozatot sem mindenki hordta, később két tanú kellett az elismertetéséhez. A tiszteletadás kötelező volt, a megszólításnál a zászlós úr is járta, de a bajtárs volt a hivatalos.

Munkára, munkáról felsorakozva vonultak ki és be, esetenként notával. A mindennapi parancskihirdeteskör adták át a leveleket, és ott oldották meg a problémákat. Ha kért, bárki kaphatott a faluba kimaradást. Egyébként semmiféle katonai kiképzésben, még alakiban sem részesültek. Titoktartásra kötelezték őket, ha civilekkel beszéltek, nem mondhatták el hol és mit csinálnak, bár ez, valószínű nyílt titok lehetett. Egymásra voltak utalva, árulkodásról nem tud, nagy volt az összetartás, pedig az egész ország képviselője volt. A rajban Gugucz Miklós tizedessel értették meg legjobban egymást.

Munkaidő alatt nem ettek, de mindig meleg ételt kaptak, még reggelire is. Ha visszatértek a faluba, már ott várta őket az ebéd, önellátóként a század külön konyháján főztek. A zsoldot hetente fizették, napi két koronát kaptak, ezt is főleg élelemre költötték az üzletben, vagy a házaknál vettek – alkalomadtán cseréltek is – tojást, tejfelt, túrót. Egy liter tejért másfél koronát kértek. Jancsi, a rajparancsnok nagyon jól főzött. A faluban ruszinok és kevés magyar lakott, ha nekik kellett valami, tudtak magyarul, ha a katonáknak, akkor sokszor csodót mondott a tudományuk. Féltek, hogy a sok pénzsel felvásárolják az ételmezt. Féltek a katonák garázdálkodásától is, ezt szigorúan büntették – nem is igen akadt rá példa, de a szökésre sem.

A szabad időt tisztálkodással kezdték, majd a közös politikai beszélgetéseken mindig ismertették a fronthelyzetet, legtöbbször az került szóba, mikor lesz vége a háborúnak, újságokat is kaptak. Tájékoztatták őket az otthoni helyzetről, mert sokan nyugtalanok voltak, még fogságba esés előtt a németek azt mondták, hogy az oroszok mindenkit legyilkolnak. Megünnepelték március 15-ét, egy őrmester elszavalta a Talpra magyart. A faluban nem volt kulturális élet, közömbösekké váltak az emberek. A hideg téli napokat, hónapokat emberpróbáló kemény munkával dolgozták végig, az alagút újjáépítését március utolsó napjaira fejezték be, ennek öröme nagy ünnepséget rendeztek. Megnézték, hogy megy át az első

szerelvény az alagúton, a bemenetnél a tisztek, ahol kijött, a legénység fogadta. Ünnepi ebéd, majd búcsúest volt, ahol a tisztek bort is kaptak.

A zászlóalj Tiszaborkúton búcsúztatták, a parancsnok megköszönte a lelkiismeretes munkájukat, majd egy orosz főhadnagy – Nyikolaj Protopol (?), valahogy így hívták – mondott köszönetet és azt, hogy még nem örökre búcsúznak, további nehéz feladatok várnak rájuk.

A Losonc környéki vasútvonal helyreállítása

Rahón, a magyar vasútépítő hadosztály székhelyén gyülekeztek. Nyitott tehervagonokban indultak az újabb feladatok végrehajtására. Ahogy távolodtak, még sokáig integettek utánuk férfias erőpróbájuk néma tanúi, a havasok.

Máramarosszigeten, Nagyszőlősen és több, már elfelejtett nevű állomáson vesztegeltek. Az Alföldből nem sokat láttak, ismeretlen tájakon, napokon keresztül ment a vonat Losoncig. Onnan reggel gyalog indultak egy patak völgyében, s valamivel dél után érkezték Krivánba. A kis faluban szlovákok és kevés magyar lakott. Felsorakoztak, és elosztották a legénységet, itt két század szállt meg. Mészárosék százada ismét üres parasztházakat kapott. Nyolcan kerültek egy házba, a négy tiszt és a négy legénye. Az összetételre jellemző, hogy azelőtt szinte mind különböző fegyvernemhez tartoztak, volt köztük: huszár, híradós, gyalogos. A másik század egy iskolában, meg egy akkora urasági pajtában – vagy istállóban –, ahol száz katona is elfért, helyezkedett el.

Másnap április elseje volt. Szép időben gyalogoltak ki a másfél km-re levő helyszínre, ott is alagúton kellett dolgozni. Jó egy kilométer hosszban kiépítették a csillelágányt. Egy szakadékos völgnél ért véget, lenn áradásos víztölcsákkal teli völgy volt, oda öntötték le a törmelékét. Itt már csak két muzsokban dolgoztak, reggel hatkor kezdtek, és a faluban lakó másik századdal váltották egymást. Ilyenkor átadták a szerszámokat, megbeszélték, mi a helyzet, hogy halad a munka, milyen veszély van. Nagy izgalmat okozott, amikor megtalálták a németek által berobbantott szerelvényt, a faluban az a hír járta: tele volt katonákkal. Először a mozdonyt szabadították ki, német mozdony volt. Őt-hat ember maradt benn az alagútban, a robbanást túléltek, de szabadulási kísérleteik hiábavalónak bizonyultak, a rengeteg beomlott kő nem engedett. A falnak dőlve és feke találtak rájuk, az egyik elment az alagút másik végéig, ott halt meg. Arcukat sohasem lehet elfelejteni.

A tönkrement mozdonyt megjavították, és a pár személy- és teherkocsiból álló szerelvényt kivontatták. A munka után bevonulás, tisztálkodás, ebéd, pihenés, mosnivaló, takarítanivaló várta őket. Kimehettek a faluba 1–2 óra hosszúra, majd vacsora és lefekvés – így telt el egy napjuk. Ebédel általában kétfogásosat kaptak: valamilyen levest és borsó- lencse- vagy babfőzeléket. A vacsora kenyér és gyümölcslé, kávé is kaptak. Kárpátalján teát kaptak. Zsoldként továbbra is napi két koronát, az ott-tartózkodásuk vége felé pedig már magyar pénzt is kaptak. Ezen a területen már többeket előléptettek jó munkájukért, egyik tizedes, a másik őrmester lett – ez zsoldban is többet jelentett.

A politikai oktatás tájékoztató jellegű volt, inkább beszélgetés formájában zajlott, a háborúról, a nemzetközi helyzetről, a szovjet nép életéről. Itt már színes, kulturális élet folyt, vasárnap nem dolgoztak. A falusi műkedvelők színi előadásokat rendeztek. A közlekedés miatt a helybeliek megtanulták a fontosabb magyar szavakat, a katonák pedig a szlovák kifejezéseket. A katonák is szívesen vettek részt az előadásokon nemcsak nézőként, hanem szereplőként is. Szlovákul és magyarul is tartottak előadásokat, az egyik főhadnagy gyönyörűen hegedült, mindig nagy sikere volt. Bálokat rendeztek a faluban, a katonákét a tisztek szervezték csekély belépődíjjal, hiszen a zenészek se mentek el ingyen muzsikálni, ott már inni is lehetett. Kialakultak a közös programok, a katonák inkább bált, a civilek bált és előadásokat szerveztek, de a katonák kivették a részüket belőle, énekeltek a nótáesteken, szavaltak. Nagy sikerű futballmeccset játszottak a katonák és a lakosság részvételével. Ilyen körülmények között az udvarlás sem maradt el. Alkalmadtán ez segítséget is jelentett a lakosság munkájában. A vetésből, kerti munkából, veteményezésből kivették a részüket.

Június elejére elkészültek az alagúttal. Az avatási ünnepségen civil vendégek is voltak. Fekete Andor százados megköszönte az újabb helytállást, majd tolmács útján egy orosz tiszt beszélt hozzájuk. Délelőtt, amikor az első vonat átment az alagúton, a kétoldalt felsorakozott civilek sokáig éljenztek a magyar katonákat. Az ünnepi ebéd után pihenőt tartottak. Megmondták: „Megyünk haza, Magyarországra” – s ez kimondhatatlan izgalmat okozott.

Másnap reggel sorakozó, a búcsúzó falusiak között nótaszóval masírozva elindultak a Losonc felé vezető országuton. A félúton tartott pihenőt is legszívesebben megrövidítették volna. A losonci állomáson orosz tisztek fogadták, dicsérték és búcsúztatták a magyar katonákat. Meg voltak elégedve: jól dolgoztak és gyorsan végeztek. A búcsút itt már véglegesnek szánták, elmondták: megszűnik a szovjet alárendeltség, a határt átlépve már az új magyar hadsereg katonái lesznek. A szovjet parancsnokság díszkitüntetést adott melléjük, a vonat elindult, és itthon voltak Magyarországon.

Hazai földön a vasút- és hídépítők között

Füzesabonyban szálltak ki, pár napig egy iskolában állomásoztak, míg szétszították az egységeket és megkapták az új feladatot. A század Emődre került, kevés lakosságú nagy területen szétszórt falu volt akkor. Rajonként helyezték el a századot, iskolában, házaknál, még a községházára is kerültek. Mészáros a főhadnaggyal egy dombon levő házban lakott, a háziak a másik bejáraton közlekedtek, de voltak, akiket teljesen üres házban szállásoltak el.

A Budapest–Miskolc vasúti fővonal Emőd környéki szakaszának a helyreállítása és felújítása lett a feladatuk, így – eltérően az eddigiektől – vágányépítéssel foglalkoztak. Éppen csak megismerték a munkaterületükkel, június 11-én szabadságot kaptak a század egyik felét. A legénység hat, a tisztek, tiszthelettesek tíz napot kaptak. Alig győzték kivárni, míg megkapták a szabadságoslevelet és lebélyegezték az állomáson az induló vonatra várva. Mészáros már Füzesabonyból táviratozott haza, hogy hamarosan otthon tölthet pár napot. Képzelték azt az örömet, amivel hazaindultak, de nem kevesebb örömmel fogadták otthon sem a hazatérő, országot építő katonát. Az egész utca kiállt a kiskapuba fogadására. Nem sok idő jutott az élmények mesélgetésére, a szabadságra kapott pár napot nagyon ki kellett használni. Emődről azonban már többször kaptak eltávozást, rövid szabadságot. Itt már nemcsak zsoldot, munkabért is kaptak, 10 naponként kapták a százvalahány pengőt, ami a pénzromlással arányban, mindig több lett. Egy műszakba jártak.

Emőd állomásról indultak reggelként a munkaszerelvényel, mivel hosszan építették a pályát mind Miskolc, mind Budapest irányába. Felváltva – a szükség szerint – építették a két sínpárt. A két sínpár közül az ideiglenesen helyreállított vonalon zajlott a közlekedés, a másik vonalon pedig egész szakaszokat felújítottak, magukkal vive a zúalékkövet, a síneket, a talpfákat, kicseréltek minden meghibásodott alkotóelemet. Az időjárás nem volt tekintettel munkájuk fontosságára: nagyon sokszor bőrig áztak vagy hófúvással küszködtek vékony, csonttá fagyott ruhájukban. Ilyenkor a közlekedés folyamatosságát is lehetővé kellett tenniük a pálya megtisztításával.

Ruhájuk még mindig a régi kopott, agyonfoltozott katonaruha volt, de már minden szükséges katonai ismérvel ellátva, rangjelzést és sapkarózsát viseltek, váltóruhájuk nem volt, csak a teljesen tönkrement ruházatot cserélték ki, nemegyszer alig jobbra a leadottnál. Munkában, szabad időben ugyanaz az öltözetük volt, még szabadságon is. Vasárnap később volt az ébresztő, a tisztjét már lehetőleg előző este ellátta – fényes csizma, vasalt nadrág várta a századparancsnokát, mire felébredt. Így csak a tiszt konyháról kellett az ebédet elhozni. A délután már szabad volt, valamelyik katona szállásán összejöttek, kártyáztak. Többször szerveztek mozilátogatást Miskolcra. Máskor udvarolni jártak, nagy divat volt a faluban a lányokkal sétálni, batyusbálokat is rendeztek. Eljártak a házakhoz is tollfosztóba, kukoricafosztóba, sokat segítettek a házaknál. Messze kellett az ivóvízért is járni, ilyenkor rúdra tették a vödöröt, úgy vitték.

Emődről 1946. augusztus elején helyezték át Mészáros Imrét a tiszazugi híd építéséhez, barakkokban szállásolták el őket. Csónakon jártak a mély, erős sodrású folyón a felrobbantott roncsot feldarabolni. Kötelet kötöztek rá, és úgy húzták ki a partra – ez már igen félelmetes és veszélyes munka volt. Innen szeltek le 1946. augusztus 30-án.

Epilógus

Soltvadkerten a szüleinek már nagyon kellett a segítő kéz, hiszen 6 gyerekről gondoskodni nem volt könnyű dolog, ezért nem ment fel Pestre, amikor egykori századparancsnoka – Szuchy József – hívta a postára dolgozni. Otthon azonban nem volt állandó munkaalkalom, alkalmi és idenymunkákat vállalt. Nyáron a malomba és a mezőgazdaságba járt napszámba. Télen a vasúthoz kirakónak: havat takarítani, váltókat tisztítani.

Fiatal ember volt, a vasútépítő katonák között eltöltött nehéz, de szép időszak meghatározó lett élete további alakulásában. Vonzotta hogy a vasútnál is egyenruhát adtak: nyakkendőt, fehér kesztyűt, még a mozdonyvezetőknek is.

1951. december 4-től a MÁV Északi Járműjavító Üzemben dolgozott. A VI. osztályon a kazánműhelyben kezdett. Mozdonyvezetés volt a végcélja. Közben megnősült, és a család szeretete a rendszeres életmód mellett tartotta. Azóta is hűségesen dolgozik az üzemből.

Karacs Zsigmond

